

# **ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРЕВЕНТИВНОГО УПРАВЛІННЯ КРИЗОВИМИ СИТУАЦІЯМИ**

**Науковий керівник: к.е.н., доц. Сілакова Г.В.**

**Моргун Р.В.**

*Національний університет харчових технологій*

Перехід економіки України до ринку поставив нові завдання перед фінансовим аналізом підприємства для забезпечення стійкості його фінансового положення, без чого не може нормально функціонувати жодне підприємство. У сучасних умовах становлення ринкової економіки багато підприємств України характеризуються нестабільним і навіть кризовим фінансовим станом, таке положення у свою чергу негативно відбивається на діяльності підприємства, а також на стані економіки країни в цілому.

Тому ситуація в економіці, а також у суспільстві в цілому характеризується намаганнями стабілізувати кризові явища. Щоб уникнути несприятливих наслідків кризи, а по можливості - і її самої, на підприємстві необхідно ефективно впроваджувати антикризове управління. У розвитку будь-якого підприємства існує ймовірність настання кризи, і в багатьох випадках цього не можна уникнути, але її гостроту можна згладити, пізнати й побачити настання кризової ситуації.

Традиційно під антикризовим управлінням розуміють сукупність форм і методів реалізації антикризових процедур щодо конкретного підприємства-боржника або в умовах кризи, що настала, спрямованих на виведення підприємства із кризового стану [1, с. 24].

Превентивне антикризове управління засноване на використанні засобів і методів раннього виявлення змін внутрішнього й зовнішнього середовища. Система управління швидкого реагування - це інформаційна частина системи превентивного антикризового управління, за допомогою якої центр антикризової координації цільового управління одержує дані про потенційні небезпеки зовнішнього й внутрішнього середовища, що загрожують фінансовій стійкості підприємства, з метою прийняття своєчасних заходів. Система управління швидкого реагування повинна надати інформацію про стан і розвиток подій і процесів у внутрішньому та зовнішньому середовищі в той момент, коли вони починають набувати істотного значення для підприємства, у тому числі, коли є лише певна ймовірність появи подій і процесів, які ще не почали впливати

Отже, основним завданням превентивного антикризового управління є перманентний моніторинг зовнішнього й внутрішнього середовища, своєчасний збір і аналіз інформації про показники, що характеризують діяльність підприємства, напрямки й швидкість можливих

змін з метою раннього виявлення загрози кризи. Ще більш важливо оцінити можливі причини й наслідки цих змін.

Фактори, що впливають на діяльність підприємства, можна розділити на наступні:

а) зовнішні фактори, що відображають ситуацію у світі, країні, регіоні в цілому та її галузеві особливості;

б) внутрішні фактори, пов'язані з індивідуальними особливостями підприємства.

Безсумнівно, більшою мірою керованими є фактори внутрішнього середовища. У свою чергу, фактори зовнішнього середовища поділяються на фактори прямого й непрямого впливу. Фактори прямого впливу безпосередньо впливають на діяльність підприємства. До цих факторів належать постачальники, споживачі й конкуренти. Фактори непрямого впливу можуть не впливати негайно на діяльність підприємства, але в підсумку опосередковано позначаються на ній. До них належать: макроекономічні й мезоекономічні, соціокультурні й політичні, науково-технічні та інші. Фактори прямого впливу більше піддаються керуючому впливу, ніж фактори непрямого впливу. Тому джерелом найбільшої загрози для підприємства є фактори непрямого впливу, оскільки вони звичайно перебувають за межами управлінського контролю.

Існують три джерела інформації про загрозу, що насувається:

- зміни факторів внутрішнього середовища;
- зміни факторів зовнішнього середовища;
- зміни значень показників.

В умовах складного й складно передбачуваного середовища, яке швидко змінюється, підприємство змушене постійно оновлювати перелік факторів, за якими варто здійснювати спостереження.

Система контролінга являє собою орієнтовану на досягнення цілей підприємства систему інформаційно-аналітичної й методичної підтримки процесів планування, контролю, регулювання й прийняття управлінських рішень.[2, с. 389].

Система превентивного антикризового управління припускає, насамперед, створення системи управління швидкого реагування й раннього виявлення змін факторів зовнішнього й внутрішнього середовища, при цьому основна відповідальність за збір інформації повинна покладатися на службу контролінгу. Отримана інформація використовується для розробки стратегічних і тактичних заходів, спрямованих на запобігання кризових ситуацій.

### **Література:**

1. *Василенко В.О.* «Антикризове управління підприємством.» — К.: ЦНЛ, 2003. — 24 с.

2. *Лігоненко Л.О.* Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій. — К.: КНТЕУ, 2001. — 390 с.